

1.7.1960. Arne Danielsson.

(2)

Några olika trofétyper.

ST 2:4

Dukens huvudmotiv är Kristusgestalten. Han bär korsgloria, håller liljeliknande pil och en skriftrulle i händerna, sitter på en tronstol, vilar fötterna på en rund klippa eller sten. Bakom honom står ärkeänglarna Mikael och Gabriel. Kristus omges av helgon i följande rangordning: Jungfru Maria (närmast till höger), Johannes döparen (närmast till vänster), båda i kunglig skrud och bevingade, därefter följer apostlarna Petrus (till höger) och Paulus (till vänster) och sist de heliga Nikolaj (till höger) och Sergius av Radonesj (till vänster). Påtagligt är hur de tre främsta helgonens ordningsföljd överensstämmer med ordningsföljden på de främsta personerna i Ryssland under perioden 1682 - 1689. Peter den stores maktlystna syster satt då som regentinna över sina yngre bröder, halvbrodern och 1:e tsaren, den svagsinte Ivan och halvbrodern och rivalen om makten Peter (senare kallad den store). Så illustreras på denna fana hur man under denna tid tänkte sig denna jordiska treenighets - Sofias, Ivans och Peters - förhållande till den himmelska treenigheten. Närmast Gud Fader, Sonen och Den helige ande står Sofia genom den främsta bland kvinnliga helgon, jungfru Maria. Därefter kommer Ivan genom sitt skyddshelgon och tillika namne Johannes. I tredje rummet kommer Peter genom sitt skyddshelgon och namne, aposteln Petrus. Detta skulle placera fanan som tillkommen under Sofias regering. Ett ytterligare belägg härför är att hela detta motiv inom den ryska konsten just bär hennes namn, kallas för Sofia, den gudomliga allvis.

1.7.1960. Arne Danielsson. (1)

Några olika trofétyper.

Vi ser här en sådan strelits

fana, ST 21:4 , vilken ~~inmånad~~ inkom i samlingen år 1703, men som vid närmare studium visar sig vara tillverkad några decennier ~~tid~~ tidigare.

Duken är 282 cm hög och 330 cm bred. Den är av siden och består av vitt huvudfält och blå bård. På bårdens fyra ~~textkartuscher~~ dubbla textkartuscher står 17 av de 18 verserna i Psaltarens 45:e ~~xx~~ psalm. Duken är försedd med rik dekor, huvudsakligast i intarsiateknik, likt ett målat glasfönster. Den har här i Sverige berövats den guldfrans varmed den varit försedd.

I huvudfältet återges längs den vertikala mittlinjen mot en stjärnbeströdd himmel treenigheten. Gud Fader och Kristus är iförda kungliga skrudat. Dem emellan ses Den helige andes duva. Gud Fader inramas av en ~~en~~ halvcirkel bestående av molnkrans och två blå serafer, vardera med sex vingar. En motställd halvcirkel inramar Kristus. Denna accentueras av två änglar, av regnbåge och paradisetts träd (vilka endast är bevarade i fragment) och av omgivande helgongrupp. Huvudmotivet flankeras av kulissartade byggnader. I den vänstra byggnaden ses konung David med harpa. I den högra ses konung Salomo med skål och skriftrulle i händerna. Nedanför David ses unga jungfrur hållande ljus. Under Salomo ses Marias föräldrar Joakim och Anna. I förgrunden ligger slagna krigare utbredda.

1.7.1960. Arne Danielsson.

Några olika trofétyper.

21:4 (3)

heten. Alltsedan kristenhetens första århundraden användes ordet Sofia för att beteckna Kristus' ord, sattes det likhetstecken mellan Sofia, den gudomliga allvisheten och Kristus.

Så återstår det att bestämma det regemente till vilket denna fana hört. Man vet att inom strelitsregementena överstens fana, 1:a kompaniets fana var av samma utseende som överstelöjtnantens eller 2:a kompaniets fana. Enligt ryska källor tillverkades år 1687 en överstefana med exakt samma motiv som denna fana men med ett betydligt större format för det främsta strelitsregementet, det s.k. stremjanniregementet. Detta gör att denna fana kan bestämmas som överstelöjtnantsfana tillkommen under åren 1682 - 1689 för ryska rikets då främsta regemente, stremjanniregementet.